

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti A. a spol. pre zločin krádeže v dôsledku zmätočnej sťažnosti obžalovaných A., B. a C., z povinnosti úradnej z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 b) tr. p. zrušil rozsudky oboch súdov nižších stolíc, pokiaľ trestný čin obžalovaného B. bol kvalifikovaný aj podľa § 338 tr. z., a túto kvalifikáciu pominul; ďalej z povinnosti úradnej z dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 2 tr. p. zrušil rozsudky oboch súdov nižších stolíc dotyčne obžalovaného C. vo výroku o dobe vedľajších trestov straty úradu a straty práva volebného do obcí a určil dobu týchto vedľajších trestov obžalovaného C., a to stratu úradu na tri roky a stratu práva volebného do obcí na jeden rok.

Z d ô v o d o v:

Pri preskúmaní veci z povinnosti úradnej zbadal najvyšší súd, že prvý súd mylne kvalifikoval trestný čin obžalovaného B. aj podľa § 338 tr. z., hoci tento obžalovaný bol v jednom z tých dvoch prípadov, v ktorých bol predtým odsúdený pre prečin krádeže, podľa trestného listu odsúdený len na pokarhanie (dútku), ktoré opatrenie v smysle § 17, odst. 3 zák. čl. XXXVI:1908 neprichádza v úvahu pre otázku zpätilosti, tedy ani v prípade kvalifikácie podľa § 338 tr. z. Vrchný súd túto vadu neopravil.

Dotyčne obžalovaného B. sa tu vyskytuje tedy zmätok podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., na ktorý treba podľa posl. odst. citovaného paragrafu hľadať z povinnosti úradnej, lebo je na ujmu menovaného obžalovaného. Preto najvyšší súd pokračoval podľa § 33, odst. 1 por. nov. a vadnú kvalifikáciu činu u obžalovaného B. pominul.

Vrchný súd vymerajúc obžalovanému C. s použitím § 92 tr. z. trest väzenia, kvalifikoval jeho čin, hľadiac na ustanovenie § 20 tr. z., ako prečin, ponechal však v platnosti tomuto obžalovanému rozsudkom krajského súdu stanovené vedľajšie tresty, a to päťročnú stratu úradu a trojročnú stratu práva volebného do obcí.

Ponevác podľa § 57, odst. 2 tr. z. doba vedľajšieho trestu straty úradu môže byť určená pri prečinoch 1—3 rokmi a doba straty práva volebného do obcí v smysle § 3 zák. čís. 75/1919 Sb. z. a n. v znení vyhlášky čís. 123/1933 Sb. z. a n. na 1 rok, preto pri uložení uvedených vedľajších trestov obžalovaného C. neboly zachované sadzby v zákone stanovené, čím bol zavinený zmätok podľa § 385, čís. 2 tr. p. Preto najvyšší súd, hľadiac na ustanovenie posledného odstavca § 385 tr. p., pokračoval podľa § 33, odst. 1 por. nov. a určil vedľajšie tresty obžalovaného C. podľa zákona.

Čís. 5849.

Pričítajú-li se pachateli i výsledky neobmýšlené, jako v případech, kde stačí nepřímý úmysl (§§ 140, 152 tr. zák.), sluší je přičítati též spoluvinníku.

Spoluvinník je zbaven odpovědnosti, šel-li pachatel dále (zasadil ránu holí), než spoluvinník zamýšlel (aby udeřil rukou); je však bez

významu, vybočil-li pachatel z mezí příkazu návodcova jen takovým způsobem, že se jeho jednání v podstatě neliší od jednání, k němuž zavdal návodce podnět (políček — pohlavek).

(Rozh. ze dne 16. března 1937, Zm II 381/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného A., pokud směřovala proti rozsudkovému výroku, jímž byl tento obžalovaný uznán vinným zločinem spoluviny na těžkém poškození na těle podle §§ 5, 152, 155 b) tr. zák., a zrušil napadený rozsudek jako zmátečný v tomto výroku o vině a důsledkem toho i ve výroku o trestu obžalovanému A. uloženém, jakož i ve výrociích s ním souvisících; podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušil nejvyšší soud rozsudek též v části odsuzující obžalovaného C. a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost je důvodná, pokud jde o odsouzení stěžovatele (obžalovaného A.) pro zločin podle §§ 5, 152, 155 b) tr. zák.

Podle rozsudkových zjištění spoluobžalovaný B. uhodil M. pěstí do tváře a pak ho ještě praštil holí přes hlavu, což mělo za následek, že M. utrpěl tržnou ránu na hlavě, zhmoždění mozku a zlomení spodiny lebeční, tudíž poranění, které bylo jak samo o sobě, tak i podle trvání poruchy zdraví a nezpůsobilosti k povolání těžkého rázu.

Spoluvinu stěžovatele A. na tomto zločinu B., podřaděném pod ustanovení §§ 152 a 155 b) tr. zák., spatřuje nalézací soud v tom, že stěžovatel, jak rozsudek zjišťuje, vyzval společnost, v níž byl i B., aby dali M. »pár facek«.

Po stránce hmotněprávní je stížnost na scestí, pokud má za to, že návodce ke zločinu podle § 152 tr. zák. musí mít úmysl, směřující k těžkému poškození napadeného. Neboť stačí-li pro skutkovou podstatu zločinu těžkého poškození na těle podle § 152 tr. zák. (a třeba i podle § 155 b) tr. zák.), po stránce subjektivní, že pachatel jedná v úmyslu nepřátelském, t. j. s nepřímým úmyslem (*dolus indirectus*), jak jej má na mysli druhá věta § 1 tr. zák., musí též při spoluvinníku stačiti, jedná-li v takovém úmyslu. Kdyby úmysl návodcův směřoval ke způsobení těžkého poškození na těle, bylo by jeho jednání podřaditi pod ustanovení §§ 5, 155 a) tr. zák.

Z toho vysvítá, že by stěžovatel odpovídal za těžký výsledek spoluobžalovaným B. způsobený, kdyby jej byl B. přivodil takovým jednáním, k jakému jej stěžovatel navedl, ovšem za dalšího předpokladu, že zmíněné těžké uškození je takového rázu, že z uvedeného jednání obyčejně povstává, anebo alespoň snadno povstati může (§ 1 tr. zák.), že tudíž jednání, jehož se hlavní pachatel (B.) dopustil a k němuž ho spoluvinník (stěžovatel) navedl, je s oním těžším výsledkem, který skutečně nastal, v poměru typického, čili adekvátního vztahu (Miříčka, Trestní právo hmotné, str. 55, 69).

Z toho, co právě uvedeno, jde najevo, že pokud se pachateli přičítají i výsledky neobmyšlené, jako v případech, kde stačí dolus indirectus (§§ 140, 152 tr. zák.), sluší je přičítati též spoluvinníku a účastníku (Miříčka, Trestní právo hmotné, str. 100, Altmann I., str. 64, Foltin, Grundzüge des tschechosl. Strafrechtes, str. 111, Rittler, Lehrbuch des öst. Strafrechtes, str. 215). Bylo by též bez významu, kdyby při tom pachatel vybočil z mezí příkazu návodcova jen takovým způsobem, že se jeho jednání v podstatě neliší od jednání, k němuž zaval návodce podnikl. Tak by tomu bylo, kdyby návodce svedl k políčku a svedený zasadil pohlavek (viz. rozh. čís. 418 víd. sb.).

Zcela jinak se má věc v souzeném případě, kde stěžovatel podle rozsudkových zjištění nesváděl B. ani snad všeobecně a neurčitě ke ztýrání M., ani obzvláště k útoku holí, nýbrž výslovně k tomu, aby B., pokud se týče jeho společníci, dali M. »pár facek«, t. j., aby ho plochou dlaní udeřili do tváře.

Byť i při posouzení shody mezi návodem a jeho provedením nelze podle toho, co předesláno, lpěti na doslovném výkladu použitého výrazu, nelze přece popřít, že se skutek B., pokud záležel v tom, že B. praštil M. holí přes hlavu, v podstatě a naprosto liší od onoho způsobu zlého nakládání, k němuž ho sváděl stěžovatel podle rozsudkových zjištění. Za následek tohoto ozbrojeného útoku nemůže stěžovatel odpovídati; jeť uznanou zásadou, že spoluvinník — jak návodce, tak pomocník — je zbaven odpovědnosti, pokud hlavní pachatel šel dále, než spoluvinník zamýšlel, pokud tudíž hlavní pachatel příkaz jemu daný překročil (excessus mandati, viz rozh. čís. 3448, 3464, 3737, 3812 Sb. n. s., Kallab, Trestní právo hmotné, str. 73, Miříčka, Tr. pr. hm., str. 100, Altmann I., str. 64, Foltin, str. 111).

Pokud tudíž těžký výsledek, o nějž jde, má svou příčinu v útoku holí, může spoluvina stěžovatelova býti posouzena jen v mezích jeho vlastního zlého úmyslu, při čemž bude ovšem třeba zkoumati, zda úmysl stěžovatelův směřoval jen ke zlému nakládání ve smyslu § 1 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., nebo aspoň k lehkému ublížení na těle po rozumu § 411 tr. zák. Podřadiv však proti uvedeným úvahám jednání stěžovatelovo beze všeho skutkové postate zločinu podle §§ 5, 152 a 155 b) tr. zák., zatížil nalézací soud rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 10 tr. ř., takže bylo zmateční stížnosti v tomto směru vyhověti a napadený rozsudek zrušiti, aniž bylo zrušovacímu soudu možné ve věci samé rozhodnouti, jelikož napadený rozsudek nezjišťuje, zda a pokud B. těžká poranění, o něž jde, způsobil rukou, pokud se týče pěstí, (tudíž bez překročení, neb aspoň bez podstatného překročení daného mu příkazu), či holí (tudíž za překročení zmíněného příkazu). Nelze se proto, pokud u stěžovatele jde o zločin podle §§ 5, 152 a 155 b) tr. zák., vyhnouti opětnému probrání věci ve stolici nalézací.

Stejným zmatkem trpí však rozsudek i v příčině obžalovaného C., ohledně něhož napadený rozsudek zjišťuje, že upozornil B. na to, že je M. již venku, že pak společně s B. sledoval M. a že byl též částečně svědkem ztýrání M. obžalovaným B. Slovem »částečně« poukazuje rozsudek zřejmě k obhajobě obžalovaného C., podle níž se hned vzdálil poté,

když B. uhodil M. pěstí do obličeje, a podle níž nebyl již přítomen, když B. ztýral M. holí.

Zjistiv na podkladě údajů B., že obžalovaný A. vyzval společnost obžalovaného B. (tudíž i C.), aby dali M. »pár facek«, vychází rozsudek zřejmě z předpokladu, že obžalovaný C. při své činnosti, podřaděné nalézacím soudem pod ustanovení §§ 5, 152, 155 b) tr. zák., jednal v domněnce, že M. bude, anebo má býti ztýrán jen políčky nebo podobným bitím, a nikoli holí nebo podobným nebezpečnějším způsobem.

Za těchto okolností platí to, co uvedeno o překročení příkazu (excessus mandati) u obžalovaného A., stejným způsobem o obžalovaném C. Tento sice zmateční stížnost nepodal, poněvadž se však soud zrušovací z podnětu zmateční stížnosti, podané obžalovaným A., přesvědčil, že bylo trestního zákona nesprávně užito též v neprospěch obžalovaného C., a protože tytéž důvody, na nichž se zakládá opatření zrušovacího soudu ve prospěch obžalovaného A., jsou i ku prospěchu spoluobžalovaného C., bylo z povinnosti úřední ve smyslu § 290, odst. 1 tr. ř. postupovati, jako kdyby byl zmíněný zmatek uplatňoval i obžalovaný C.

Čís. 5850.

Nedokonal-li poškodený šestnásty rok svojho veku (§ 113, odst. 1 tr. zák.), môže učiniť návrh za otca ako zákonného zástupcu i matka poškodeného, ak otec súhlasí, aby bol návrh podaný; pre zistenie, či bol návrh učiněný v lehote § 112 tr. zák., je rozhodné len to, kedy sa otec dovedel o trestnom čine a jeho pachateľovi.

(Rozh. zo dňa 16. marca 1937, Zm III 609/36.)

N a j v y š š í s ú d v trestnej veci proti obžalovanému pre zločin násilného porušenia mravnosti a i. zmätočnú sťažnosť obžalovaného čiastočne odmietol, čiastočne zamietol; z moci úradnej na základe § 35, odst. 1 por. nov. zrušil rozsudky oboch súdov nižších stolíc vo výroku, ktorým bol obžalovaný uznaný vinným zločinom násilného porušenia mravnosti podľa § 233 tr. z., spáchaným na poškodenej M., v dôsledku toho aj vo výrokoch o treste a výrokoch s tým súvisiacich a uložil krajskému súdu, aby dotyčne obžaloby, podanej proti obžalovanému pre tento zločin, znova pojednával a rozhodol.

Z d ô v o d o v:

Pri preskúmaní veci najvyšší súd zbadal toto:

Trestný čin, spáchaný na poškodenej M., ktorým bol obžalovaný uznaný vinným, môže byť stíhaný podľa § 238 tr. z. len na návrh poškodenej strany, a to v súdenom prípade, keďže poškodená nedovršila 16. rok svojho veku, v smysle § 113, odst. 1 tr. z. na návrh jej zákonného zástupcu, ktorý návrh podľa § 112 tr. z. má byť podaný do troch mesiacov odo dňa, kedy sa oprávnený dozvedel o trestnom čine a osobe pachateľa.